

Deklaracja z Mechelen

19 marca 2014 roku

W dniach 17-19 marca 2014 roku Centrum Nauki Kopernik uczestniczyło w Światowym Szczycie Centrów Nauki (Science Centre World Summit, Mechelen, Belgia).

Wydarzenie – organizowane od 1996 r., co 3 lata na różnych kontynentach – zgromadziło 443 osoby z 58 krajów świata.

Po raz pierwszy do udziału w nim zostali zaproszeni przedstawiciele organizacji i instytucji spoza środowiska centrów nauki i muzeów nauki, np. uczelnie, fundacje, biznesmeni, politycy, naukowcy.

WSTĘP

Od 1996 r. można zauważyć znaczną intensyfikację debaty publicznej w takich obszarach jak klimat, energetyka, zagrożenie pandemiczne, ochrona prywatności czy badania naukowe. Ponadto rewolucja cyfrowa, która wprowadziła technologię do naszego codziennego życia, stworzyła także nowe sposoby komunikowania i uczenia się. Odpowiedzią na te potrzeby stały się centra nauki, z których każde dostosowane jest do potrzeb lokalnej społeczności i działa na zasadzie pełnej otwartości.

Zarówno władze publiczne, jak i organizacje naukowe, międzynarodowe instytucje oraz wielonarodowe korporacje i środowiska akademickie, dostrzegają potrzebę zaangażowania społeczeństwa w globalną debatę na temat roli nauki i technologii w stymulowaniu rozwoju oraz zapewnieniu dobrobytu i zamożności. Prawie 3000 zlokalizowanych na całym świecie centrów nauki postawiło sobie za cel edukację opartą na doświadczeniu, czym zjednało sobie zaufanie ponad 310 milionów osób odwiedzających je każdego roku osób. Jednakże można zauważyć, że zakres działalności centrów nauki w coraz większym stopniu wykracza poza samo demonstrowanie zjawisk przyrodniczych. Wiele centrów podejmuje próby angażowania społeczeństwa w dialog na temat globalnych problemów, wyposażając poszczególnych liderów lokalnych społeczności w niezbędne narzędzia pracy oraz przyczyniając się do realizacji Milenijnych Celów Rozwoju oraz Celów Zrównoważonego Rozwoju, które zostaną ogłoszone w 2015 roku.

ROSNĄCE ZNACZENIE CENTRÓW NAUKI NA ŚWIECIE

Każdego roku powstają nowe centra nauki w szczególności w Afryce, Ameryce Południowej, krajach basenu Morza Śródziemnego, Europie Środkowo-Wschodniej oraz w Azji. Centra te kładą szczególny nacisk na uwzględnienie lokalnego kontekstu, rodzimych zasobów wiedzy oraz zróżnicowania wśród odbiorców. Można by wymienić szereg przykładów intensywnego dialogu świata nauki ze społeczeństwem, w wyniku którego idee oparte na wiedzy znajdują swoje odzwierciedlenie w procesach decyzyjnych. Współcześnie jesteśmy o wiele lepiej przygotowani do udziału w inwestycjach w naukę i realizacji planów rozwojowych, przez co możemy wносить aktywny wkład w rozwiązywanie zarówno problemów globalnych, jak i lokalnych. Znaczący wzrost zakresu promowania kreatywności, pomysłowości i innowacyjności przez centra nauki stał się kluczem do bardziej zrównoważonego rozwoju.

ŚWIATOWY SZCZYT CENTRÓW NAUKI 2014

W ostatnich latach wystąpiła znaczna intensyfikacja działań w zakresie partnerstwa, promowania nauki i zaangażowania prowadzonych ponad kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi i geograficznymi granicami. Globalna współpraca ze szkolnictwem, sztuką, światem biznesu, decydentami i mediami ma obecnie bardziej intensywny charakter. Światowy Szczyt Centrów Nauki 2014 stworzył możliwość kontynuacji tego procesu, a także poprawy istniejących i budowania nowych programów partnerskich połączonych wspólną wizją przyszłości. Stworzył on unikalną okazję do dyskusji na temat różnorodnych problemów, z jakimi zmagają się zarówno centra nauki, jak i partnerzy.

Celem Szczytu w Mechelen było poinformowanie kolejnych decydentów, naukowców, globalnych firm i międzynarodowych instytucji o istotności współpracy z rozszanymi po całym świecie centrami nauki. Tego rodzaju współpraca stanowi krok w kierunku realizacji wspólnego celu, jakim jest zbudowanie mostu między społeczeństwem, a nauką i technologią, a przez to rozwiązanie wielu globalnych problemów. Centra nauki to nie tylko miejsca, w których odwiedzający mogą obejrzeć interesującą prezentację czy miło spędzić czas w deszczowe popołudnie. Są to wyjątkowe instytucje, których zadaniem jest transformacja sposobu myślenia i działania osób w każdym wieku. Zacieśnienie współpracy umożliwi zaangażowanie społeczeństwa w kwestie związane z nauką i technologią na wyższym strategicznym poziomie niż kiedykolwiek w przeszłości. Jednocześnie partnerstwo to umożliwi stworzenie klimatu, w ramach którego wszystkie strony będą sobie nawzajem udzielać wsparcia.

To prestiżowe międzynarodowe zgromadzenie zakończyło się podpisaniem tzw. Deklaracji z Mechelen, stanowiącej podsumowanie globalnego planu działań. W myśl tematu przewodniego Szczytu – „Public engagement for a better world”, liderzy społeczności centrów nauki zobowiązali się do podjęcia wszelkich wysiłków, aby zaangażować ludzi w zmianę świata na lepsze.

Deklarację podpisali przedstawiciele organizacji zrzeszających instytucje popularyzujące naukę. Organizacje te zapraszają do współpracy wszystkie podmioty o podobnym charakterze do wspólnej realizacji zamierzonych celów. Ponadto zobowiązali się do promowania Deklaracji wewnątrz własnych organizacji oraz do udziału w projektach partnerskich.

Centra nauki na całym świecie, wraz z partnerami, zobowiązały się do realizacji poniższych celów:

1. Analiza metod, która zapewni skuteczniejszą współpracę ze społecznościami lokalnymi oraz szerszego otwarcia na zróżnicowanych odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem płci.
2. Kontynuowanie działań o pozytywnym wpływie w skali globalnej, których celem jest zwiększenie społecznej świadomości na temat możliwości oferowanych przez naukę i technologię w obszarze zrównoważonego rozwoju ludzkości.
3. Zwrócenie uwagi decydentów i mediów na to, jak istotne jest angażowanie społeczeństwa w kwestie związane z nauką i technologią poprzez realizację globalnych przedsięwzięć.
4. Wykorzystanie pozycji centrów nauki jako placówek cieszących się zaufaniem do zapoznania społeczeństwa z nowymi rozwiązaniami technologicznymi i technologiami zrównoważonego rozwoju oraz możliwościami ich szerszego wykorzystania.
5. Nadzorowanie prac nad stworzeniem metod aktywizujących osoby uczące się oraz optymalizowania procesu edukacji, z wykorzystaniem odpowiednich technologii.
6. Zaangażowanie społeczeństwa w badania naukowe, aby w ten sposób uświadamiać ludziom ich wartość, poszerzać ich horyzonty oraz pokazać, że działalność uczelni wyższych i instytucji badawczych odpowiada na realne potrzeby społeczeństwa, także w skali globalnej.
7. Współpraca przy organizacji obchodów Międzynarodowego Roku Centrów Nauki 2019, a także zachęcanie ludzi na całym świecie do udziału w projektach dotyczących nauki i technologii oraz podkreślanie ich wpływu na społeczeństwo.